

Fullmäktige 26.02.2024 § 11

§ 11

Förhandsbesked om bokslutet 2023

Beredning och upplysningar:
Jyrkkä Maria

fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar för kännedom förhandsbeskedet om 2023 års bokslut.

Behandling

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Redogörelse

Förhandsbeskedet om bokslutet 2023 baserar sig på bokföringssituationen 1.2.2024. Efter förhandsbeskedet kan det ännu göras preciseringar i siffrorna. De viktigaste förhandsuppgifterna har samlats i ett PowerPoint-diapaket. Det egentliga bokslutet behandlas av stadsstyrelsen 25.3.2024 och av fullmäktige 20.5.2024.

Den osäkra ekonomin och reformer som påverkar städernas finansiering försvårar prognostiseringen av ekonomin – också på nationell nivå.

När budgeten för 2023 utarbetades var prognoserna för ekonomin osäkra. Esbo beredde stadens budget enligt Finansministeriets kalkyler och Kommunförbundets skattestödsfiler.

Rysslands fortsatta anfallskrig i Ukraina samt de snabbt stigande kostnaderna och räntorna fortsatte att skugga de ekonomiska utsikterna. Det var klart att det försämrade sysselsättningsläget med fördröjning också skulle återspeglas i skatteinkomsternas utveckling. Den snabba inflationen minskade hushållens köpkraft och ökade företagens kostnader. Räntehöjningarna ökade låneskötselkostnaderna och fick företagen att skjuta upp sina investeringar. Antalet konkurser var i november större än under de senaste 25 åren.

Osäkerheten återspeglades i såväl hushållens som företagens verksamhet, eftersom prognoserna för hur länge recessionen kommer att pågå har varierat. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har förlängt och förstärkt osäkerheten. Även andra geopolitiska händelser och spänningar har skapat ökad osäkerhet inför framtiden.

När de ekonomiska prognoserna förändras och den ekonomiska tillväxten skjuts på framtiden har det varit svårt att förutse utvecklingen

av skatteinkomsterna och inflödet av konjunkturberoende inkomster. Finansministeriet har under året uppdaterat sina prognoser och till exempel sänkt sin prognos för samfundsskatten på riksnivå. Ännu i slutet på november uppgav prognoserna att det totala inflödet av samfundsskatt kommer att sjunka, men redovisningarna för december överraskade och översteg rentav nivån året innan. Försiktighetsprincipen återspeglas allmänt på ekonomin.

Det är svårt att jämföra de ekonomiska siffrorna, i synnerhet utvecklingen av skatteinkomsterna, med utfallet året innan, eftersom det skett stora strukturella förändringar. I siffrorna för tidigare år syns dessutom bland annat de särskilda kostnader som hänför sig till coronaviruspandemin och på motsvarande sätt olika stöd som gör det svårare att jämföra siffrorna. Därför är det ytterst viktigt att staden gör egna beräkningar om kostnaderna för tjänster, förutser servicebehovet och analyserar skatteinkomstfinansieringen. De ger en lägesbild som är central med tanke på ledningen och den information som behövs som grund för planeringen.

Esbo växer starkt – ökningen av antalet barn och unga avviker avsevärt från utvecklingen i resten av landet

Esbo växer kraftigt, vilket märks särskilt i ökningen av antalet barn och unga. Liksom år 2022 fortsatte folkökningen starkt också år 2023, och befolkningen ökade enligt preliminära uppgifter med 8 800 personer. Enligt de preliminära uppgifterna hade Esbo 314 150 invånare i slutet av år 2023.

Folkökningen var 2,9 procent, vilket är mest i hela landet. Folkökningen är exceptionellt stor och avviker väsentligt från hela landet i snitt. På riksnivå kan man redan nu se att antalet barn och unga håller på att minska, förutom i de största städerna. Över 60 procent av befolkningstillväxten i hela Finland kommer från huvudstadsregionen.

Skatteeftersläpningen från tidigare år och poster av engångsnatur förbättrade stadens resultat

Esbo stads resultat för 2023 förbättrades i synnerhet av tre poster: en större markförsäljning av engångsnatur på 31 miljoner euro, effekterna av skatteeftersläpningen på 124 miljoner euro och återbärningar av nedskrivningar av fonder på 17 miljoner euro. När dessa undantagsposter dras av är stadens justerade resultat för räkenskapsperioden 87 miljoner euro. Med hänsyn till posterna är resultatet 259 miljoner euro.

De externa verksamhetsintäkterna uppgick till 403,9 miljoner euro, vilket är ungefär 37 miljoner euro mer än i den ursprungliga budgeten. Trots att verksamhetsintäkterna i sin helhet ser ut att vara mycket större än budgeten, finns det betydande skillnader inom posterna. Verksamhetsintäkterna ökade i synnerhet av försäljningen av ett enskilt markområde för 31 miljoner euro, men i övrigt låg målet för markförsäljning under det budgeterade. Intäkterna utökades av projekt som får extern finansiering, som ökade de externa kostnaderna minst lika mycket. De influtna klient- och serviceavgifterna uppnådde ställvis inte målen, men till exempel när det gäller kultur realiserades intäkterna av inträdesavgifter och biljetter som betydligt högre än budgeten. I de externa lokalhyrorna uppnåddes inte heller målet, eftersom man i hyresavtalen för Västra Nylands välfärdsområde var tvungen att nöja sig med den miniminivå som anges i lagen, inte med den uppskattade hyresnivån.

De externa verksamhetskostnaderna var 1 287 miljoner euro, vilket överskred den ursprungliga budgeten med 13,6 miljoner euro. Också för verksamhetskostnadernas del är det väsentligt att beakta de funktioner som verkligen överskreds och de funktioner där till exempel uppkomsten av kostnader överfördes till år 2024.

De största överskridandena av verksamhetskostnaderna uppstod inom sektorn för fostran och lärande samt vid affärsverket Esbo lokaler. Också överskridandet av arbetsmarknadsstödet och de utgifter inom välfärds- och hälsosektorn som hör till år 2022 ökade kostnadsintäkterna över budgeten.

På motsvarande sätt underskred kostnaderna inom informationsförvaltningen, eftersom en del av systemreformerna och den småskaliga utvecklingen överfördes till 2024. Detta kommer naturligtvis att leda till ett tryck att överskrida kostnaderna i år. Kostnaderna underskreds också inom de centraliserade posterna, som bland annat anknyter till lönereserveringar och konsekvenser av kriget i Ukraina.

Jämfört med **den ursprungliga budgeten** realiserades verksamhetsbidraget, det vill säga nettoutgifterna, 21,4 miljoner euro högre än förväntat. Förverkligandet av verksamhetsbidraget påverkades i väsentlig grad av en enskild markförsäljning, så som det konstaterades ovan.

Anslagsändringarna förelades fullmäktige för behandling för driftsekonomin del i samband med den tredje delårsrapporten, så att ändringsbehoven skulle vara så realistiska som möjligt. Utöver dem fanns det fortfarande enstaka avvikelser i de nivåer som är bindande för fullmäktige och som beskrivs i det preliminära bokslutet. Avvikelserna jämfört med den ändrade budgeten i de nivåer som är bindande i förhållande till fullmäktige rapporteras närmare i bokslutet.

Skattefinansieringen uppgick totalt till 1 270,3 miljoner euro. Skattefinansieringen överskred den ursprungliga budgeten med 48,5 miljoner euro. Skatteinkomsterna minskade med 939 miljoner euro från det föregående året, det vill säga med 51 procent.

Genomfallet förbättrades av att inkomstskattesatsen var högre än under tidigare skatteår och av en större utdelning av samfundsskatten, vilka ökade skatteintäkterna i hela landet år 2023. Den så kallade skatteeftersläpningen var känd när budgeten utarbetades, men dess betydelse kunde inte förutses och nivån överskreds betydligt på riksnivå. Utöver redovisningarna för tidigare år påverkades skatteinkomsterna av löneuppgörelser, och som en följd av de högre lönesummorna samt utvecklingen av arbetspensionerna.

Kommunalskatterna uppgick till 616 miljoner euro, det vill säga 36 miljoner euro mer än den ursprungliga budgeten. Samfundsskatten uppgick till 152 miljoner euro, vilket är 7 miljoner euro mer än i den ursprungliga budgeten. Företagens förskottsskatter minskade betydligt under året och den riksomfattande prognosen för samfundsskatten sänktes med 100 miljoner euro. I december redovisades dock 24 procent mer samfundsskatt på riksnivå än året innan. Detta berodde på att kvarskatterna för det föregående året ökade och tilläggsförskotten ökade.

Fastighetsskatten uppgick till 143 miljoner euro, vilket är 3 miljoner euro mer än i den ursprungliga budgeten. Fastighetsskatten ökade på grund av höjda beskattningsvärden för byggnader, då återanskaffningspriserna höjdes i och med att byggnadskostnaderna

steg. Fastighetsskatten uppgick i fjol nästan till samma nivå som inflödet av samfundsskatt.

I **statsandelar** redovisades 358,9 miljoner euro till Esbo stad. Det bör dock beaktas att social- och hälsovårdsposterna, såsom förändringsbegränsaren, klassificeras som en del av statsandelarna. Förändringsbegränsarens andel är för Esbos del 116 miljoner euro. Med förändringsbegränsaren korrigeras skillnaden mellan de inkomster och utgifter som överförts från kommunerna vid social- och hälsovårdsreformen. På årsnivå minskade Esbo stads skatteinkomster 200 miljoner euro mer än kostnaderna för social- och hälsovårdstjänsterna. Denna obalans korrigeras endast delvis med förändringsbegränsaren, som räknas in i statsandelarna, trots att den egentligen inte är en del av dem.

Fondernas marknadsvärden ökade år 2023, då både räntorna och aktierna gav god avkastning. Fondernas bokföringsmässiga resultat var 40,6 miljoner euro mot de ursprungligen budgeterade 16,3 miljoner euro. De största avvikelserna från prognosen berodde på återföringar av nedskrivningar i slutet av året på 17 miljoner euro och fondförsäljning, av vilka intäkter intäktsfördes till ett belopp av cirka 9 miljoner euro. Det bör noteras att effekten av återföringarna av nedskrivningarna av fonder var helt bokföringsmässiga och inte hade någon kassaeffekt.

Årsbidraget var 450,6 miljoner euro och räkenskapsperiodens resultat 259 miljoner euro. Med beaktande av de exceptionella posterna i resultatet har räkenskapsperiodens resultat justerats till cirka 87 miljoner euro. I bokföringen finns det enskilda poster som ännu inte framgår av siffrorna i förhandsbeskedet om bokslutet – dessa kommer att ingå i det slutliga bokslutet.

Investeringsnivån hög i Esbo – nettoinvesteringar på nästan 300 miljoner euro

Stadens nettoinvesteringar var sammanlagt 294,4 miljoner euro och ökade med 40 miljoner euro från året innan. Anslaget för nybyggnad var 99,2 miljoner euro och utfallet 68,2 miljoner euro. Marknadsläget inom byggsektorn och indexhöjningarna bidrog till genomförandet av projekten. En del anslag blev oanvända på grund av schemaläggningen av projekten samt eftersom projektet för reparation och nybyggnad av simhallen i Hagalund senarelades. Investeringsprogrammet för infrastruktur genomfördes nästan i enlighet med dispositionsplanen.

Investeringarna finansierades i sin helhet med internt tillförda medel, andelen var 151 procent.

Inga **budgetlån** lyftes år 2023 och lånestocken amorterades med 51,9 miljoner euro. Av stadens långfristiga lånestock var 837,5 miljoner euro lån med fast ränta (86,24 procent) och genomsnittsräntan på låneportföljen var 1,11 procent. Stadens kassasituation var på en god nivå och kassaplaceringarna gav under året cirka 4,8 procent vinst, det vill säga 19 miljoner euro. Med det kunde man täcka låneräntorna på 9,7 miljoner euro.

Hela koncernens ekonomi rapporteras i koncernbokslutet som färdigställs i mars 2023.

Vid utgången av år 2023 var antalet anställda hos staden ungefär 11 000

I början av år 2023 överfördes cirka 5 000 personer från stadens tjänst till Västra Nylands välfärdsområde. I slutet av året hade staden sammanlagt 11 000 anställda, av vilka 77 procent arbetar inom sektorn för fostran och lärande.

En jämförbar ökning av antalet anställda i fjol (minus effekterna av överföringen av personal till välfärdsområdet) var 390 personer. Av personalen var 7 287 personer fast anställda och 3 670 visstidsanställda. Kostnaderna för personal och hyrd arbetskraft ökade med 11 procent under året. Kostnaderna ökade på grund av det ökade antalet anställda och avtalskostnaderna enligt tjänste- och arbetskollektivavtalen.

Förhandsbesked om uppnåendet av resultatmålen på stadsnivå år 2023

Staden hade ställt 26 resultatmål för år 2023. Av resultatmålen bedömdes 14 uppnås och sju bedömdes uppnås i huvudsak. Fem av resultatmålet torde inte nås. Av resultatmålen bedöms 81 procent uppnås åtminstone i huvudsak.

I målen som anknyter till välbefinnande bland barnen och mobbning har det observerats försämringar. Ungdomsarbetslösheten har ännu inte heller återgått till samma nivå som före coronapandemin. Vid behandlingen av bygglov har det vidtagits många utvecklingsåtgärder, men målet har ännu inte uppnåtts. Med tanke på verksamhetskostnaderna har man heller ännu inte nått målet som anges i budgeten.

Koncernrapport, förhandsbesked om uppnåendet av målen och verksamheten för 2023

Koncernrapporten för januari–december 2023 inkluderar de väsentliga uppgifterna om de viktigaste sammanslutningarnas ekonomi och verksamhet i Esbokoncernen. Uppgifterna är förhandsuppgifter om bokslutet och kan ändras till det egentliga bokslutet. Av de 31 mål som fullmäktige ställde för koncernsammanslutningarna nåddes 21. Delvis nåddes sju mål. Följande tre mål nåddes inte:

- Esbo Catering Ab: Bolagets verksamhet som anknyttande enhet är konkurrenskraftig och marknadsmässig så att bolaget i regel genererar en mycket måttfull vinst
- Samkommunen Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia: Ekonomin är i balans och produktiviteten ökar
- Samkommunen Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia: Antalet personer som avbrutit examensutbildning på andra stadiet minskar

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 12.2.2024 § 32

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar för kännedom förhandsbeskedet om 2023 års bokslut.

Behandling

Föredragandens ändringar vid mötet har beaktats i protokollet.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 TP Ennakkotieto 2023
- 2 ETP_tulostavoitteet
- 3 Konserniraportti tammi-joulukuu 2023
- 4 Vastaukset vuoden 2023 pöytäkirjamerkintöihin
- 5 2023_valtuustoryhmän toiminnan tukeminen_1.1. - 31.12.23

Tilläggsmaterial

För kännedom